

**Compensatieplan Nieuwe verbinding
Grenscorridor N69**

BügelHajema
Plek voor ideeën

Compensatieplan Nieuwe verbinding Grenscorridor N69

1 mei 2014

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	De provinciale Verordening Ruimte	7
3	De compensatie-opgave	9
3.1	Het voorkeursalternatief (VKA)	9
3.2	De compensatieverplichting	12
4	De compensatie-gebieden	15
4.1	Compensatiegebied Keersopperbeemden Zuid	15
4.1.1	Algemeen/ uitgangspunten	15
4.1.2	Beschrijving	16
4.1.3	Natuurdoelen	16
4.1.4	Inrichtings- en beheermaatregelen per natuurbeheertype	17
4.2	Herbegrenzing Keersopperbeemden West	19
4.2.1	Algemeen/ uitgangspunten	19
4.2.2	Beschrijving	21
4.2.3	Natuurdoelen	21
4.2.4	Inrichtings- en beheermaatregelen per natuurbeheertype	23
4.3	Zoekgebied Grenscorridor	25
5	Planning	27

Inleiding

Al decennia lang speelt in de regio van de Grenscorridor N69, de leefbaarheids- en bereikbaarheidsproblematiek vanwege het grote aantal (vracht)auto's dat dagelijks door het gebied rijdt. De oplossing is gevonden in een nieuwe verbinding van de N69 tussen De Locht bij Veldhoven en de aansluiting op de bestaande N69 ten zuiden van Valkenswaard. Dit tracé wordt met het provinciaal Inpassingsplan Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 juridisch planologisch mogelijk gemaakt.

Deze nieuwe verbinding doorsnijdt meerdere gebieden die tot de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) behoren. In totaal leidt de ontwikkeling tot een netto oppervlakteverlies aan EHS van 19,61 hectare. Natuur is een belangrijke waarde voor de provincie. Aantasting van natuurwaarden is om die reden met bijzondere waarborgen omgeven. Eén daarvan is dat een Compensatieplan dient te worden opgesteld.

Bestuurlijke zelfbinding

De eisen aan de toelaatbaarheid van een ruimtelijke ingreep in de EHS zijn opgenomen in de Provinciale Verordening Ruimte (PVR). Dit is bedoeld om de doorwerking van het ecologische beleid af te dwingen bij de gemeenten. De provincie is beleidsmatig ook zelf aan de verordening gebonden in het kader van bestuurlijke zelfbinding. Dit betekent dat de ruimtelijke verordening van de provincie als normatief kader moet worden toegepast voor het inpassingsplan voor de nieuwe verbinding.

Leeswijzer

In dit compensatieplan wordt de strategie aangegeven ten aanzien van de natuurcompensatie in relatie tot de EHS. Daarvoor wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de PRV die de regels over de EHS bevat. In hoofdstuk 3 is aan de hand van de berekende bruto aantasting het te compenseren areaal berekend. De compensatiegebieden worden beschreven in hoofdstuk 4. Tot slot gaat hoofdstuk 5 kort in op de planning.

De provinciale Verordening Ruimte

Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben in hun vergaderingen van 7 februari 2014 en 14 maart 2014 de ‘Verordening ruimte 2014’ vastgesteld. Deze PRV stelt strikte eisen ten aanzien van de EHS en eventuele ingrepen die invloed hebben op de EHS.

Ten aanzien van ingrepen in de EHS zijn er ten opzichte van de ‘Verordening Ruimte 2012’ enkele belangrijke verschillen. Deze verschillen betreffen:

- de wijze van compensatie: in de ontwerp ‘Verordening ruimte 2014’ is niet langer de nadruk gelegd op de fysieke compensatie. De initiatiefnemer heeft nu de keuze tussen fysieke of financiële compensatie. In de ‘Verordening ruimte 2012’ was fysieke compensatie het uitgangspunt. Financiële compensatie was enkel mogelijk onder strikte voorwaarden;
- waar gecompenseerd mag worden: in de ontwerp ‘Verordening ruimte 2014’ mag enkel gecompenseerd worden in de niet gerealiseerde delen van de ecologische hoofdstructuur. In de ‘Verordening ruimte 2012’ was het daarnaast ook mogelijk te compenseren in gebieden aansluitend aan of nabij het aangetaste gebied. Deze gebieden hoefden niet onderdeel te zijn van de ecologische hoofdstructuur.

De compensatieregels

De ecologische hoofdstructuur mag niet lichtvaardig worden aangetast. Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van de EHS wijzigen ten behoeve van een ruimtelijke ontwikkeling, met toepassing van het ‘nee-tenzij’-principe, mits:

- er sprake is van een groot openbaar belang;
- er voor de ontwikkeling geen alternatieve locaties voor handen zijn buiten de EHS;
- er geen andere oplossingen zijn waardoor de aantasting van de EHS wordt voorkomen;
- de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

De nieuwe verbinding N69 is van groot openbaar belang. Het heeft als hoofdoelen het verbeteren van de bereikbaarheid én het verbeteren van de leefbaarheid (luchtkwaliteit en geluidsbelasting) in de Grenscoorridor N69. Bij het bepalen van het voorkeursalternatief is gebruik gemaakt van de informatie die is opgenomen in het MER en is maximaal ingezet op het ontzien van de kwaliteiten van het plangebied en het waar mogelijk versterken daarvan. Hiermee wordt bedoeld dat aantasting van belangrijke waarden in het gebied zoveel mogelijk is vermeden met de keuze van het tracé. Het gaat dan bijvoorbeeld

om het mijden van bijvoorbeeld archeologische monumenten, natuurwaarden (Natura 2000-gebied en de Ecologische Hoofd Structuur), veldkavels van agrariërs, het karakteristieke (beekdal)landschap en de aanwezige recreatieve en cultuurhistorische waarden.

In dit proces zijn tal van alternatieven en andere oplossingen beschouwd. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een unaniem regionaal gedragen voorkeursalternatief. Hiervan zullen de negatieve effecten moeten worden beperkt en verder worden gecompenseerd.

Ten aanzien van de compensatie zelf, geldt het volgende:

- er is een keuze tussen fysieke en financiële compensatie;
- de omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde areaal, waarbij een toeslag geldt afhankelijk van de ontwikkeltijd van de betrokken natuurwaarden;
- de fysieke compensatie kan plaatsvinden in:
 - de niet gerealiseerde delen van de ecologische hoofdstructuur;
 - de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.In afwijking hiervan kan fysieke compensatie plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied, indien een wijziging van de begrenzing plaatsvindt met toepassing van de saldobenadering (het in samenhang bezien van ruimtelijke ontwikkelingen). Dit dient als overgangsbepaling van de Verordening Ruimte 2012 naar de Verordening Ruimte 2014.
- een compensatieplan wordt opgesteld, dat ten minste omvat:
 - het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken dat optreedt;
 - de wijze waarop het netto verlies wordt gecompenseerd;
 - de ruimtelijke begrenzing van het te compenseren gebied en de compensatie;
 - de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;
 - de termijn van de uitvoering;
 - de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen;
 - een beschrijving van het reguliere beheer en het ontwikkelingsbeheer;
- (enkele meer organisatorische en planningsvoorwaarden).

De compensatie - opgave

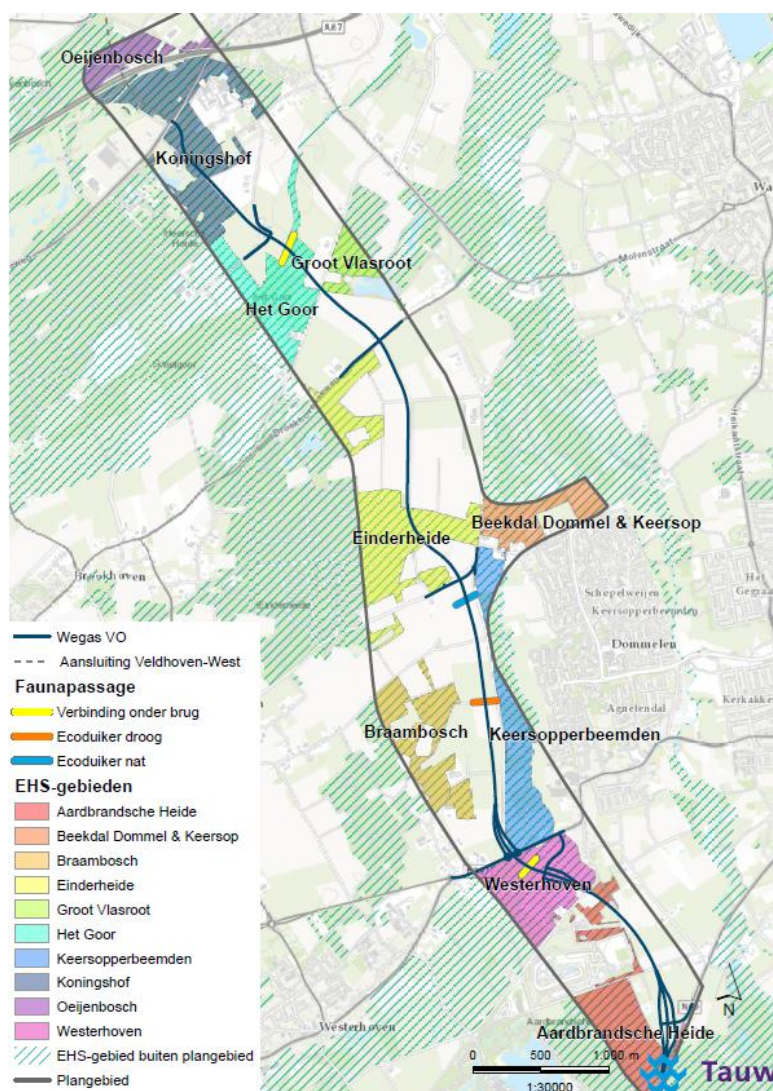
3

3.1

Het voorkeursalternatief (VKA)

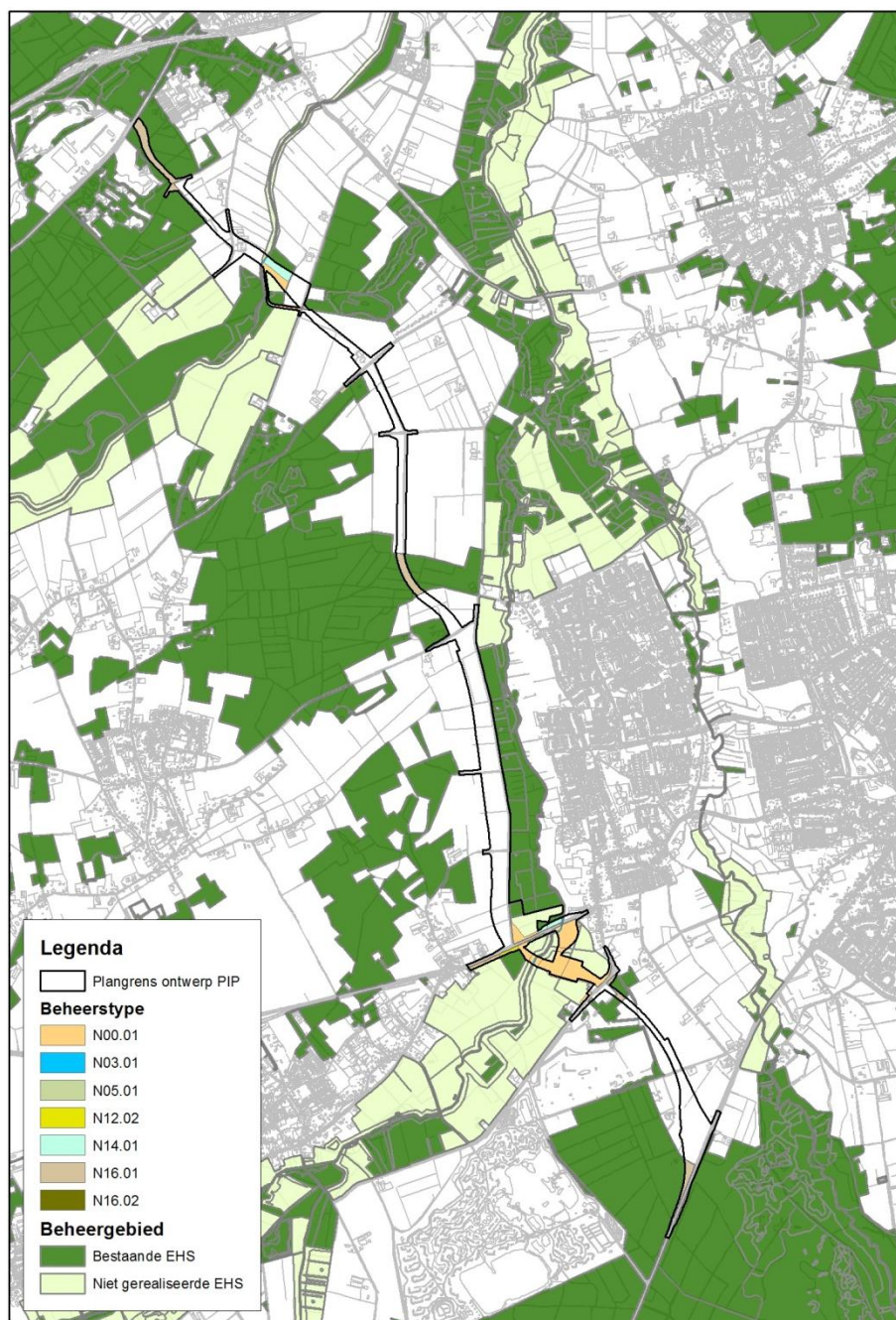
Directe aantasting (fysiek)

Het VKA doorsnijdt meerdere EHS-gebieden (zie figuur 1). Van noord naar zuid worden de gebieden Koningshof, Groot Vlasroot, Het Goor, Einderheide, Keersopperbeemden, Westerhoven en de Aardbrandsche Heide doorsneden. Het gaat daarbij ook om nog niet gerealiseerde delen van de EHS.

Figuur 1. EHS-gebieden in relatie tot het voorkeursalternatief

Het realiseren van het wegontwerp, inclusief landschappelijke inrichtingsmaatregelen die direct aan de weg zijn gekoppeld aan de weg, zoals dit is vastgelegd in het provinciaal inpassingsplan, leidt tot een netto oppervlakteverlies van de EHS van 19,61 hectare. In de hieronder weergegeven figuur 2 en tabel 1 is dit netto verlies nader onderverdeeld naar de EHS-gebieden en de natuurdoeltypen.

Figuur 2. Fysieke aantasting EHS-gebieden

Tabel 1. Netto oppervlakteverlies EHS-gebieden

Ehs-gebied	Natuurdoeltype	Omschrijving	Netto oppervlakteverlies (in ha.)
Aarbrandsche Heide	N16.01	droog bos met productie	<u>1,39</u>
			1,39
Einderheide	N16.01	droog bos met productie	1,89
	N16.02	vochtig bos met productie	<u>0,04</u>
			1,93
Groot Vlasroot	N16.01	droog bos met productie	<u>0,06</u>
			0,06
Het Goor	N00.01	nog te realiseren EHS	1,32
	N03.01	beek en bron	0,06
	N05.01	moeras	0,15
	N14.01	rivier- en beekbegeleidend bos	<u>1,17</u>
			2,70
Keersopperbeemden	N00.01	nog te realiseren EHS	0,74
	N03.01	beek en bron	0,03
	N14.01	rivier- en beekbegeleidend bos	<u>0,41</u>
			1,18
Koningshof	N16.01	droog bos met productie	<u>2,95</u>
			2,95
Westerhoven	N00.01	nog te realiseren EHS	8,46
	N03.01	beek en bron	0,13
	N12.02	kruiden- en faunarijk grasland	0,30
	N16.01	droog bos met productie	<u>0,51</u>
			9,40
TOTAAL			19,61

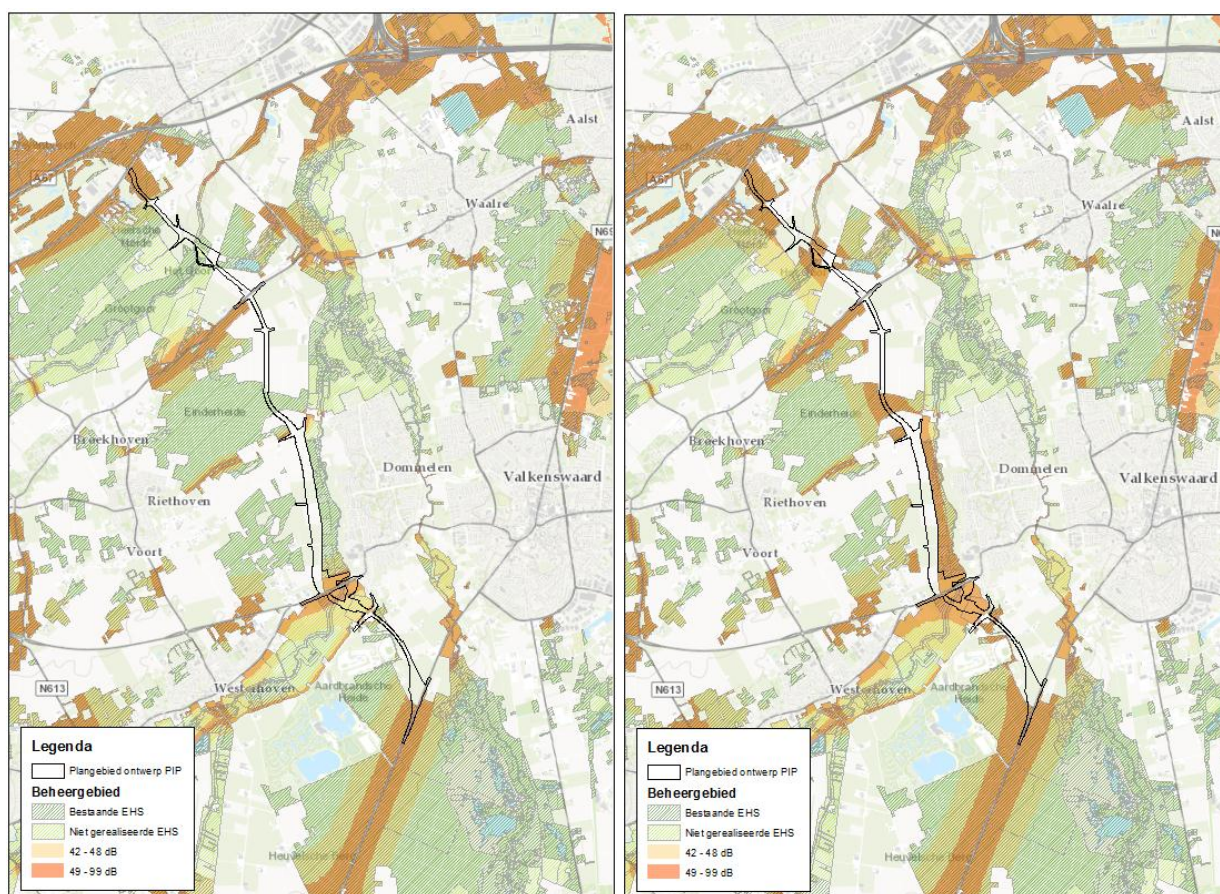
Indirecte aantasting (geluidsverstoring)

Compensatie dient ook plaats te vinden voor gebieden die als gevolg van de nieuwe ruimtelijke ontwikkeling worden verstoord. In het geval van de nieuwe verbinding bestaat deze verstoring voornamelijk uit geluidsverstoring. Voor open natuurtypen wordt daarbij de norm van 42 dB(A) gehanteerd, terwijl voor bosgebieden 47 dB(A) wordt gehanteerd.

Met de realisatie van de nieuwe verbinding zullen de verkeersstromen wijzigen. Hierdoor zal langs de nieuwe verbinding de geluidsverstoring op EHS gebieden toenemen. Echter, op andere wegen zal de verkeersintensiteit afnemen als gevolg van de nieuwe verbinding. Hier zal de geluidsverstoring op EHS gebieden afnemen.

Om dit verschil inzichtelijk te maken zijn de geluidscontouren van de referentiesituatie (de huidige verkeerssituatie doorgerekend naar het jaar 2030) en van het voorkeursalternatief (de nieuwe verbinding) weergegeven op figuur 3. Bij de berekening van de indirecte aantasting wordt dus enerzijds uitgegaan van de afname van geluidsverstoring op EHS gebieden en anderzijds van een toename van geluidsverstoring op EHS.

Samenvattend bestaat de indirecte aantasting van de EHS door middel van geluidsverstooring uit 42,10 hectare open EHS-gebied en 26,10 hectare EHS-bosgebieden.

Figuur 3. Geluidscontouren en EHS-gebieden in 2030.

Links de referentiesituatie en rechts het voorkeursalternatief

Doorsnijding van gebieden

Afgezien van direct oppervlakteverlies kan doorsnijding van EHS-gebieden leiden tot isolatie van leefgebieden van flora en fauna die behoren tot de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. In de gebieden Westerhoven, Aardbrandsche Heide, Einderheide, Groot Vlasroot, Het Goor, Keersoppebeemden en Koningshof vindt deze versnippering plaats. In enkele gevallen is sprake van nog te ontwikkelen EHS-gebieden die worden doorsneden, zoals in Westerhoven en in het Goor.

3.2

De compensatieverplichting

Compensatie t.a.v. directe aantasting (fysiek)

Ten aanzien van de directe fysieke aantasting van de EHS is er sprake van een netto oppervlakteverlies van 19,61 ha.

Ten aanzien van deze aantasting bestaan normen en daarmee samenhangende toeslagfactoren voor de berekening van het te compenseren gebied.

Voor de directe aantasting wordt allereerst onderscheid gemaakt tussen EHS die reeds is ingericht en EHS die nog niet is gerealiseerd. Ten aanzien van nog niet ingerichte EHS wordt een factor 0,75 gehanteerd. Deze is gebaseerd op de formule “Compensatieoppervlakte = getaxeerde grondwaarde aantasting : (getaxeerde grondwaarde aantasting + inrichtingskosten natuurtype A + gekapitaliseerde kosten ontwikkelingsbeheer natuurtype A)”.

Voor gerealiseerde EHS is de toeslagfactor afhankelijk van de ontwikkeltijd van het EHS-gebied in kwestie. In onderstaande tabel 2 is de compensatieverplichting per natuurdoeltype uitgewerkt.

Tabel 2: compensatieverplichting netto oppervlakteverlies

Natuurdoeltype	Netto oppervlakteverlies (in ha. zie ook tabel 1)	Ontwikkeltijd (in jaren)	Toeslagfactor	Totaal te compenseren (in ha.)
N00.01 - nog te realiseren EHS (nog om te vormen landbouwgrond naar natuur)	10,52	n.v.t.	0,75	7,89
N03.01 - beek en bron	0,22	<5	0	0,22
N05.01 - moeras	0,15	<25	1,33	0,20
N12.02 - kruiden- en faunairijk grasland	0,30	<25	1,33	0,40
N14.01 - rivier- en beekbegeleidend bos	1,58	30-300 (*)	1,67	2,64
N16.01 - droog bos met productie	6,80	30-300(*)	1,67	11,36
N16.02 - vochtig bos met productie	0,04	30-300 (*)	1,67	0,07
Totale compensatieverplichting	19,61			22,78

(*) hierbij is uitgegaan voor de factorbepaling van een ontwikkeltijd tot 100 jaar.

In totaal betekent dit dat als gevolg van netto oppervlakteverlies 22,78 ha. moet worden gecompenseerd. Hierbij is rekening gehouden met het onderscheid in de aantasting van zowel bestaande EHS, als nog te realiseren EHS.

Compensatie t.a.v. indirecte aantasting (geluidsverstoring)

Het gebied dat wordt verstoord door een toename van geluid betreft 42,10 ha open EHS-gebied en 26,10 ha EHS-bosgebied.

De norm hierbij is dat compensatie dient plaats te vinden met de factor 1/3. Hieruit volgt een compensatieverplichting van in totaal 22,75 ha.

Compensatie t.a.v. doorsnijding gebieden

Bij versnippering ligt in eerste instantie mitigatie voor de hand. In de volgende paragraaf wordt hier op ingegaan. Als er dan nog ‘snippers’ over blijven, moet gekeken worden of deze nog voldoen aan de minimale oppervlakenorm voor het natuurtype dat aanwezig is. Voor bos is dat 5 ha., voor andere typen is dat 0,5 ha. Valt een terrein onder de oppervlakenorm, dan dient dit gecompenseerd te worden. Figuur 1 laat zien dat de nieuwe verbinding als een barrière werkt voor de betrokken EHS-gebieden. Dit leidt tot versnippering. Op deze

kaart is ook te zien dat door middel van ecoduikers en door het toepassen van bruggen deze versnippering wordt tegengegaan. Terreinen waar dit niet het geval is, zijn dermate groot dat geen sprake lijkt te zijn van overblijvende terreinen die onder de oppervlakenorm vallen. Zo bezien is er vanuit versnippering dan ook geen sprake van een verplichting tot compensatie.

Totale compensatieopgave

Samengevat betekent dit dat er een compensatieverplichting bestaat van in totaal 45,53 ha.

De compensatie- gebieden

4

In onderstaande paragrafen worden de compensatiegebieden, die voorzien in de benodigde fysieke compensatieverplichting van in totaal 45,53 ha, beschreven.

4.1

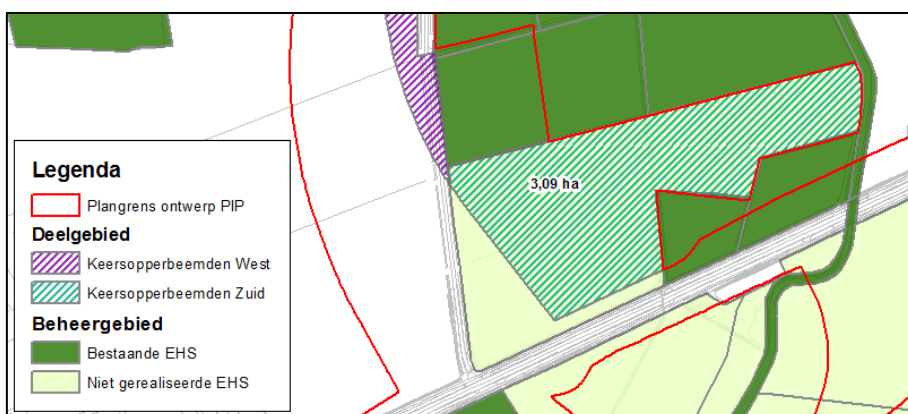
Compensatiegebied Keersopperbeemden Zuid

4.1.1

Algemeen / uitgangspunten

Fysieke compensatie kan plaatsvinden in de niet gerealiseerde delen van de ecologische hoofdstructuur en in de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.

In voorliggend compensatieplan wordt bij deze fysieke compensatie ingezet op de ontwikkeling van nieuwe natuur in het gebied gelegen ten noordoosten van de aansluiting van de nieuwe verbinding op de N397, zoals aangegeven op figuur 4. Dit gebied omvat circa 3,09 ha niet gerealiseerde EHS. Dit gebied sluit aan op het reeds bestaande Natte Natuurparel Keersopperbeemden en zal een afgerond geheel vormen van dit natuurgebied richting de aansluiting van de nieuwe verbinding op de N397.

Figuur 4. Begrenzing Keersopperbeemden Zuid

Ten aanzien van de inzet van de compensatieopgave ter realisatie van deze EHS moet wel worden opgemerkt dat de nieuwe locatie gelegen is binnen de

geluidscontour van 42 dB(A) van de nieuwe weg. In het provinciale compensatiebeleid betekent dit dat ook hier de compensatiefactor van 1/3 moet worden toegepast.

Voor de fysieke compensatie bij de Keersopperbeemden Zuid houdt dit in dat van de 3,09 ha 2,06 ha kan worden ingezet voor fysieke compensatie.

4.1.2

Beschrijving

Het plangebied Keersopperbeemden Zuid sluit aan op de bestaande Keersopperbeemden. De Keersopperbeemden vormen de westelijke oever van de Keersop. In de Keersopperbeemden komen elzenbroekbosjes voor met onder andere de zeldzame Slangenwortel.

Aanzienlijke delen van dit EHS-gebied worden ingericht als kleinschalig beekdallandschap met naast een meanderende Keersop, bloemrijke en deels schrale graslanden, natuurbosjes, poelen, singels, struwelen, moeras- en ruigtevegetaties.

Handhaving en vooral optimalisering van de toevoer van lokaal kwelwater is van essentieel belang voor behoud en herstel van bepaalde bestaande en toekomstige natuurdoeltypen. Voor deze inrichting zullen dennen-, eiken- en beukenbos, hoog- en laagveenbos en kruiden- en faunarijk grasland wijken.

4.1.3

Natuurdoelen

Het gebied Keersopperbeemden Zuid leent zich voor de ontwikkeling van nat schraalland (N10.01).

Het Beeldkwaliteitsplan doet inrichtingsvoorstellen voor de herinrichting van de beekzones van de Run en de Keersop. Deze dienen te worden opgevat als wensbeeld voor toekomstige ontwikkelingen. Ter illustratie is in figuur 5 een uitsnede van de plankaart van het Beeldkwaliteitsplan opgenomen. Hierop is te zien dat met de inrichting van de Keersopperbeemden Zuid wordt aangesloten op het bestaande EHS gebied Keersopperbeemden. Overeenkomstig de bestaande inrichting van het aansluitende deel van het EHS gebied Keersopperbeemden, zal nieuwe natte natuur bestaande uit open vegetaties behorende tot de natte schraallanden worden gerealiseerd. De bestaande bomen zullen in het nieuwe beeld worden ingepast.

Figuur 5. Uitsnede plankaart Beeldkwaliteitsplan N69

Hieronder wordt een beschrijving van het gewenste natuurbeheertype weergegeven. Deze kan worden gebruikt ter inspiratie voor het uiteindelijke inrichtingsplan. Hieronder wordt ook aandacht gegeven aan de beheermaatregelen per type.

4.1.4

Inrichtings- en beheermaatregelen per natuurbeheertype

N10.01 Nat schraalland

Algemene informatie

Nat schraalland is, net als Vochtig hooiland, zeer oud boerengrasland. Nat schraalland is echter minder productief en de bodem is heel slap. De graslanden zijn daardoor slecht toegankelijk, ze kunnen 's winters onder water staan maar zullen 's zomers oppervlakkig uitdrogen. Door jaarlijks te hooien blijft het voedselarme karakter behouden. De variatie in de graslanden is groot. Blauwgraslanden en kleine zeggenvegetaties worden tot nat schraalland gerekend. Hiermee in mozaïek voorkomende dotterbloemhooilanden en veldrus-schraallanden worden ook tot nat schraalland gerekend.

Nat schraalland kwam in het verleden algemeen voor in de grote veengebieden van Friesland, Holland en Utrecht. Uit oude beschrijvingen blijkt dat het ging om een combinatie van blauwgrasland met zeggenvegetaties. Deze blauw getinte graslanden kwamen voor met door pijpenstrootje, moerasstruisgras of echte witbol gedomineerde graslanden. Daarnaast komt nat schraalland voor in beekdalen en op de veengronden tussen binnenduinrand en oude strandwallen. In Oost Nederland komen bijzondere vormen voor in lage slenken van heidevelden die geleidelijk uitlopen in bovenlopen en in droogdalen van de stuwwal-

len. Ook in de beekdalen van Heuvelland en van Noord Brabant komen, onder invloed van zeer baserijk grondwater, afwijkende en bijzondere vormen voor van nat schraalland. In beekdalen staat nat schraalland vaak onder invloed van toestromend grondwater, in de laagveengebieden gaat het echter om de combinatie van hoge grondwaterstanden, tijdelijke inundaties met gebufferd schoon oppervlaktewater of wat beter gebufferde bodems. Vaak zijn de bodems matig zuur, maar omdat nat schraalland zeer gevoelig is voor verdere verzuring is de aanwezigheid van bufferstoffen, die verdere verzuring voorkomen, van essentieel belang.

De vegetatie is kruiden- en zeggenrijk en vormt overgangen naar rietland, heide of struweel. In de graslanden zijn vaak kleine verschillen in hoogte, in laagten blijft water langer blijft staan. Op overgangen naar iets drogere gronden kunnen heischrale graslanden en heiden voorkomen. Juist deze gradiënten maken het type zeer soortenrijk. Nat schraalland kan rijk zijn aan zegge (blonde zegge, blauwe zegge, geelgroene zegge, vlozegge, tweehuizige zegge), en orchideeën (brede orchis, rietorchis, gevlekte orchis, vleeskleurige orchis, moeraswespenorchis). Karakteristieke dagvlinders zijn zilveren maan en pimpernelblauwtje. Een aantal van nat schraalland afhankelijke vlinders is in ons land helaas verdwenen. In overgangen naar kalkmoeras kunnen groenknolorchis, vetblad of parnassia voorkomen.

Nat schraalland is door de rijkdom aan zeldzame soorten van groot Europees en nationaal belang. Blauwgraslanden zijn beperkt tot een klein gebied aan de Atlantische kust van Europa. Nat schraalland komt vaak in oude, maar vaak kleine reservaten voor en is daarom zeer gevoelig voor ingrepen in de omgeving. Het nat schraalland van de oude strandwallen en het laagveen is vrijwel verdwenen. In een aantal beekdalen is de situatie iets beter door het toestromen van grondwater. Verdroging, verzuring en vermesting zijn de belangrijke bedreigingen voor nat schraalland.

Afbakening

- Nat schraalland omvat blauwgrasland, kleine zeggen- en kalkmoeras. Dotterbloemhooilanden en veldrusschraallanden in beekdalen en boezemlanden kunnen ook tot dit type gerekend worden als ze in combinatie met de eerste drie vegetatietypen voorkomen.
- Komen dotterbloemhooiland en veldrusschraalland zonder blauwgrasland, kleine zeggen- of kalkmoeras voor, dan is de draagkracht van de bodem wat minder slecht en worden ze tot vochtig hooiland gerekend.
- De graslanden komen voor op voedselarme, matig zure tot basische bodems die gedurende de winter het waterpeil tenminste op of rond het maaiveld hebben (0-20 cm. beneden Index Natuur en Landschap Conceptversie 11 nov 2008; Beschrijving onderdeel natuurbeheer 35 maaiveld) en 's zomers slechts oppervlakkig uitdrogen. De bodems zijn vanwege het natte karakter weinig draagkrachtig.
- In Nat schraalland komen tenminste enkele karakteristieke soorten voor: blonde zegge,
- vlozegge, sterzegge, tweehuizige zegge, knotszegge, blauwe zegge, waterdrieblad, draadrus, melkviooltje, spaanse ruiter, gevlekte orchis, moeras-

wespenorchis, klokjesgentiaan, welriekende nachtorchis, klein glidkruid, brede en rietorchis, vleeskleurige orchis, blauwe knoop, moerasstreepzaad, addertong, harlekijn, adderwortel, kleine valeriana, moeraskartelblad, welriekende nachtorchis, parnassia, vetblad.

- Het beheertype wordt jaarlijks gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd.

4.2

Herbegrenzing Keersopperbeemden West

4.2.1

Algemeen / uitgangspunten

Als uitzondering van fysieke compensatie in de niet gerealiseerde delen van de ecologische hoofdstructuur en in de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones, kan fysieke compensatie plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied indien een wijziging van de begrenzing plaatsvindt met toepassing van de saldobenadering. Met deze nieuwe begrenzing dient wel een versterking van de EHS plaats te vinden. Dit uitgangspunt is verwoord in art. 4.5 van de Verordening Ruimte 2012 (en art. 5.2 van de ontwerp Verordening Ruimte 2014). Conform dit artikel kunnen GS de begrenzing van de EHS wijzigen teneinde de ecologische samenhang te verbeteren of de EHS duurzaam in te passen in de provinciale structuurvisie.

Bij de fysieke compensatie is het wenselijk om in te zetten op de ontwikkeling van nieuwe natuur tussen de nieuwe verbinding en de Keersopperdreef. Dit gebied maakt nu geen onderdeel uit van de EHS, maar sluit wel aan op het EHS-gebied Keersopperbeemden. Door het wijzigen van de begrenzing van dit EHS gebied, wordt deze nieuwe natuur tot onderdeel van het EHS-gebied gemaakt. Daarmee vindt een versterking plaats van dit EHS-gebied in zowel kwantitatieve als kwalitatieve zin. Om dit wensbeeld te faciliteren, zal gelijktijdig met het opstellen van het inpassingsplan Nieuwe Verbinding Grenscorridor N69 een voorstel bij GS worden ingediend tot herbegrenzing van de EHS om ecologische redenen. Het voorstel betreft in ieder geval het toevoegen van een natuurstrook ten westen van de Natte Natuurparel de Keersopperbeemden met een oppervlak van 10,13 hectare. Op figuur 6 is de beoogde herbegrenzing van het gebied Keersopperbeemden West weergegeven.

Aangezien ten tijde van het ontwerp inpassingsplan het voorstel nog niet is goedgekeurd en dit gebied dan ook nog geen onderdeel van de EHS vormt, kan dit gebied nog niet direct ingezet worden als fysieke compensatie voor dit compensatieplan. Wel wordt dit gebied meegenomen in voorliggend compensatieplan en als bestemming Natuur opgenomen worden in het samenhangende inpassingsplan, zodat zodra dit gebied de status van EHS heeft, de gronden als zodanig als fysieke compensatiegronden ingezet kunnen worden en dan in mindering gebracht kunnen worden van de financiële compensatie.

Figuur 6. Begrenzing Keersopperbeemden West

Vooruitlopend op de mogelijke herbegrenzing van de EHS betreffende het gebied Keersopperbeemden West, zal dit gebied in ieder geval ingericht gaan worden als natuurgebied die voldoet aan de EHS beheerdoeltypen. Zodoende is ook de uitwerking van dit deelgebied opgenomen in deze paragraaf.

Ten aanzien van de inzet van de compensatieopgave ter realisatie van deze EHS moet wel worden opgemerkt dat de nieuwe locatie gelegen is binnen de geluidscontour van 42 dB(A) van de nieuwe weg. In het provinciale compensa-

tiebeleid betekent dit dat ook hier de compensatiefactor van 1/3 moet worden toegepast.

Indien de Keersopperbeemden West herbegrensd zijn als EHS, zal dit inhouden dat van de 10,13 ha 6,75 ha kan worden ingezet voor fysieke compensatie in de toekomst.

4.2.2

Beschrijving

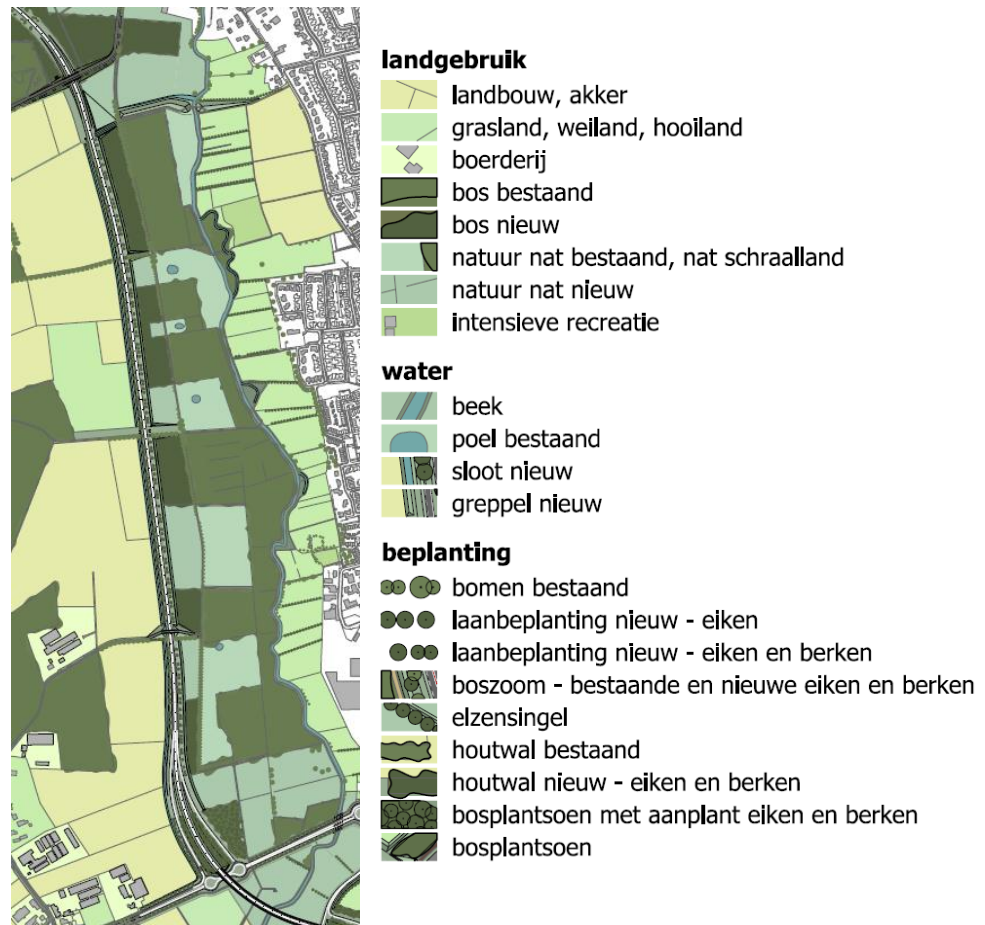
Met name het eco/hydrologisch onderzoek in het beekdal van de Keersop heeft een belangrijke rol gespeeld in de uiteindelijke keuze van het tracé van de nieuwe verbinding en de aansluiting op de N397. Hieruit bleek dat het gebied tussen de Keersopperdreef en de Keersop zelf (de Natte natuurparel Keersopperbeemden) ernstig verdroogd is, omdat de kwel vanuit het inrijingsgebied ten westen ervan, wordt 'weggevangen' door bermsloten en de ontwaterings-sloot KS70, die halverwege de Natte Natuurparel (NNP) loopt. Zowel de NNP als het gebied tussen Keersopperdreef en nieuwe verbinding zal vernatten. Dat wordt veroorzaakt doordat het beoogde nieuwe tracé op ca. 70 m ten westen van de Keersopperdreef is gepland en daarbij tevens de oude bermsloten van de Keersopperdreef worden gedempt en de drainerende werking van de KS70 in de directe nabijheid van het als Natura 2000-gebied aangewezen beekbegeleidende bos wordt geminimaliseerd, respectievelijk opgeheven (mitigerende maatregelen). Hiermee ontstaat in de strook westelijk van de Keersopperdreef een hydrologische situatie die uitermate geschikt is voor de ontwikkeling van hoge natuurwaarden (vochtig hooiland en nat schraalland). Deze gronden kunnen bovendien gelijktijdig met de realisatie van de nieuwe verbinding worden ingericht.

Het toevoegen van 10,13 hectare natuurgebied grenzend aan de EHS heeft een positief effect op de EHS door de toename aan oppervlak van kwetsbare natuurtypen als het vochtig hooiland en nat schraalland. Ter hoogte van de Keersopperbeemden zorgt de strook nieuwe natuur voor een robuuster geheel. Daarnaast zorgt de vernatting door het dempen van de afwaterings- en berm-sloten voor een kwaliteitstoename van de in de Keersopperbeemden gelegen beheertypen vochtig hooiland en nat schraalland.

4.2.3

Natuurdelen

De strook langs de natte natuurparel Keersopperbeemden leent zich voor de ontwikkeling van vochtige hooilanden (N10.02), natte schraallanden (N10.01) en rivier- en beekbegeleidend bos (N14.01). Bovendien vormt deze een goede buffer voor de natte natuurparel en is een goede combinatie met recreatief medegebruik (Keersopperdreef) mogelijk.

Figuur 7. Uitsnede plankaart Beeldkwaliteitsplan N69

Het Beeldkwaliteitsplan doet inrichtingsvoorstellen voor de herinrichting van de beekzones van de Run en de Keersop. Deze dienen te worden opgevat als wensbeeld voor toekomstige ontwikkelingen. Ter illustratie is in figuur 7 een uitsnede van de plankaart van het Beeldkwaliteitsplan opgenomen. Hierop is te zien dat met de inrichting van de nieuwe strook EHS wordt aangesloten op het bestaande EHS gebied Keersopperbeemden. Overeenkomstig de bestaande inrichting van het EHS gebied Keersopperbeemden, zullen afwisselende gebieden worden ingericht, bestaande uit open vegetaties behorende tot de vochtige hooilanden en natte schraallanden en gesloten vegetaties behorende tot de rivier- en beekbegeleidende bossen.

Hieronder wordt een beschrijving van de gewenste natuurbeheertypen weer-gegeven. Deze kunnen worden gebruikt ter inspiratie voor het uiteindelijke inrichtingsplan. Hieronder wordt ook aandacht gegeven aan de beheermaatregelen per type.

4.2.4

Inrichtings- en beheermaatregelen per natuurgebied

N10.01 Nat schraalland

Zie beschrijving vorige paragraaf Keersopperbeemden Zuid.

N10.02 Vochtig hooiland

Algemene informatie

Vochtig hooiland is ontstaan door de ontginning van moerassen of natte bossen en door langdurig gebruik als hooiland. Vochtig hooiland komt voor op natte veen- en kleibodems met een redelijke draagkracht. Het gaat om bloemrijke graslanden, vaak geel van ratelaar, gewone roklaver, moerasroklaver, geel walstro, scherpe boterbloem, kruipende boterbloem of dotterbloem. Vochtighooiland is minder zeggenrijk dan nat schraalland. Vochtig hooiland omvat dotterbloem-, kievitsbloem- of pimpernelhooilanden, weidekervelaslanden, veldrusschraallanden of de wat schralere bovenveengraslanden. Ze zijn nu niet meer interessant voor boeren door hun lage productie en eiwit-arm gewas, maar ze behoorden ooit tot de betere graslanden. Vochtig hooiland wordt jaarlijks tot tweemaal gehooit of en daarnaast begrast.

Net als bij natte schraallanden zijn microgradiënten in het vochtgehalte belangrijk. De hooilanden langs de rivieren bijvoorbeeld zijn zeer gradiëntrijk met overgangen naar oeverwallen, rivierduintjes of kommen. In zeekleigebieden wordt het reliëf gevormd door de oorspronkelijke platen en kreken. In vochtig hooiland komen overgangen naar grote zeggenvegetaties en ruigten met moerasspirea voor. Lokaal kan opslag plaatsvinden van wilgenstruwelen. Deze elementen zijn van belang voor vlinders of struweelvogels. Open landschappen kunnen van belang zijn voor weidevogels. Belangrijke gebieden met vochtig hooiland zijn te vinden in beekdalen, op hoge in cultuur gebrachte kwelders, langs (kleine)rivieren en in het veenweidegebied.

Vochtig hooiland langs de rivieren is internationaal belangrijk. Van bijzondere betekenis is wilde kievitsbloem. Een groot deel van de Europese populatie van deze soort komt in Nederland voor in de oeverlanden van Zwarte water en Overijsselse vecht. Vochtige hooilanden zijn nationaal van belang als leefgebied van o.a. kempvaan, watersnip, zomertaling, paapje, donker pimpernelblauwtje, rode vuurvinder, moerasprinkhaan, zomprinkhaan, harlekijn, weidekervel, trosdravik, wilde kievitsbloem, brede orchis, fijnstelige, kale, geplooid, slanke en spitslobbige vrouwenmantel, waterkruiskruid, zwartblauwe rapunzel, bosbies en adderwortel. Bovenveengraslanden zijn de laatste voorbeelden van in cultuur gebrachte hoogvenen. Vochtige hooilanden zijn door ontginning, ontwatering en bemesting zeldzaam geworden.

Afbakening

- Vochtig hooiland omvat hooilanden, al dan niet met nabeweidings.
- Vochtig hooiland wordt ofwel vrijwel jaarlijks overstroomd door oppervlaktewater (o.a. langs de rivieren); staat onder invloed van uitredend kwelwater

ter (beekdalen) of is gelegen op een veenbodem met een gemiddeld waterpeil van 20-30 cm. onder maaiveld, waarbij het peil in de zomer alleen gedurende korte tijd dieper kan wegzakken.

- Het beheertype wordt jaarlijks gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd.
- Er wordt geen bemesting toegepast, met uitzondering van ruige stalmest (max. 20 ton per ha per jaar) of bekalking.

N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos

Algemene informatie

Rivier- en beekbegeleidend bos omvat bossen welke periodiek overstroomd worden onder invloed van hoge rivier- of beekwaterstanden, zoals ooibossen en beekbossen of onder directe invloed staan van vrijwel permanent uittrekkend grondwater, zoals bronbos. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Wilgenverbond, Iepenrijke Eiken-Essenverbond en Verbond van Els en Es. Rivier- en beekbegeleidend bos is op diverse bodems te vinden, zowel op rivierklei als op de meer (lemige) zandbodems langs de beken. Rivier- en beekbegeleidend bos is te vinden in de landschapstypen.

Rivierengebied (buitendijkse gronden grote rivieren, Biesbosch en Oude Maas) en in Beekdalen binnen het overstromingsbereik van beken. Veel van het Rivier- en beekbegeleidend bos is ontstaan uit voormalige grienden in de Biesbosch en langs de grote rivieren, die hun economische betekenis hadden verloren. Recente bossen zijn vaak spontaan ontstaan uit opslag na klei of zandwinning. Rivier- en beekbegeleidend bos met hun karakteristieke soorten zijn sterk achteruitgegaan in omvang en kwaliteit in Nederland. Door bedijking, verdroging, grote wijzigingen in overstromingsdynamiek en bosexploitatie is het karakter van de slechts geringe oppervlakte Rivierbegeleidend bos sterk beïnvloedt. Europees gezien is Rivierbegeleidend bos zo zeldzaam, dat Nederland voor de resterende oppervlakte een grote verantwoordelijkheid draagt. Bronbos is door verdroging vaak sterk verruigd of geheel verdwenen en komt in Nederland slechts op geringe oppervlakte op een beperkt aantal plaatsen voor. Laaggelegen delen van Rivierbegeleidend bos worden meestal gedomineerd door wilgen en moerasplanten. Hoger op de oever gaat een goed ontwikkeld ooibos geleidelijk over in gewone es, iep en meer typische bosplanten. Struweel wordt vaak gedomineerd door wilgen of meidoorns. Door verdroging en onvoorspelbare overstromingen domineren ruigten vaak op open plekken. Bij begrazing zijn ook grazigere vegetaties aanwezig. Langs beken is doorgaans zwarte els of gewone es de dominante soort. Voedselrijkdom en basenrijkdom worden sterk bepaald door het overstromingswater. Vooral langs de rivieren en in de getijdengebieden kent het Rivier- en beekbegeleidend bos een voedselrijk en basisch karakter. Onder invloed van sterke kracht van overstromingen kan structuurvariatie vaak op een natuurlijke manier ontstaan.

Rivier- en beekbegeleidend bos is van belang voor diverse soortgroepen, zoals broedvogels, mede door het (vaak) weelderige en ontoegankelijke karakter. De bever is kenmerkend voor Rivier- en beekbegeleidend bos direct aan oevers. Door de basenrijke omstandigheden en vaak hoge luchtvochtigheid zijn deze bossen belangrijk voor veel zeldzame mossen. In het getijdewoud in Nederland komen de grootste populaties van spindotterbloem en vloedshedemos in Eu-

ropa voor. Bossen langs beken kennen eveneens een rijke fauna. Bronbos kent kenmerkende soorten voor beschaduwde bronmilieu's zoals goudveil en alpenheksenkruid.

Afbakening

- Rivier- en beekbegeleitend bos omvat bossen en struwelen die periodiek door oppervlaktewater worden overstroomd bij hoge waterstanden in beek of rivier en bossen die direct onder invloed staan van vrijwel permanent uittredend grondwater.
- Ook aangeplant populierenbos en doorgeschoten wilgengriend behoren tot dit type voor zover ze periodiek overstromen.
- Bos op veengronden waar stagnerend water periodiek boven het maaiveld komt worden tot Hoog- en laagveenbos gerekend.

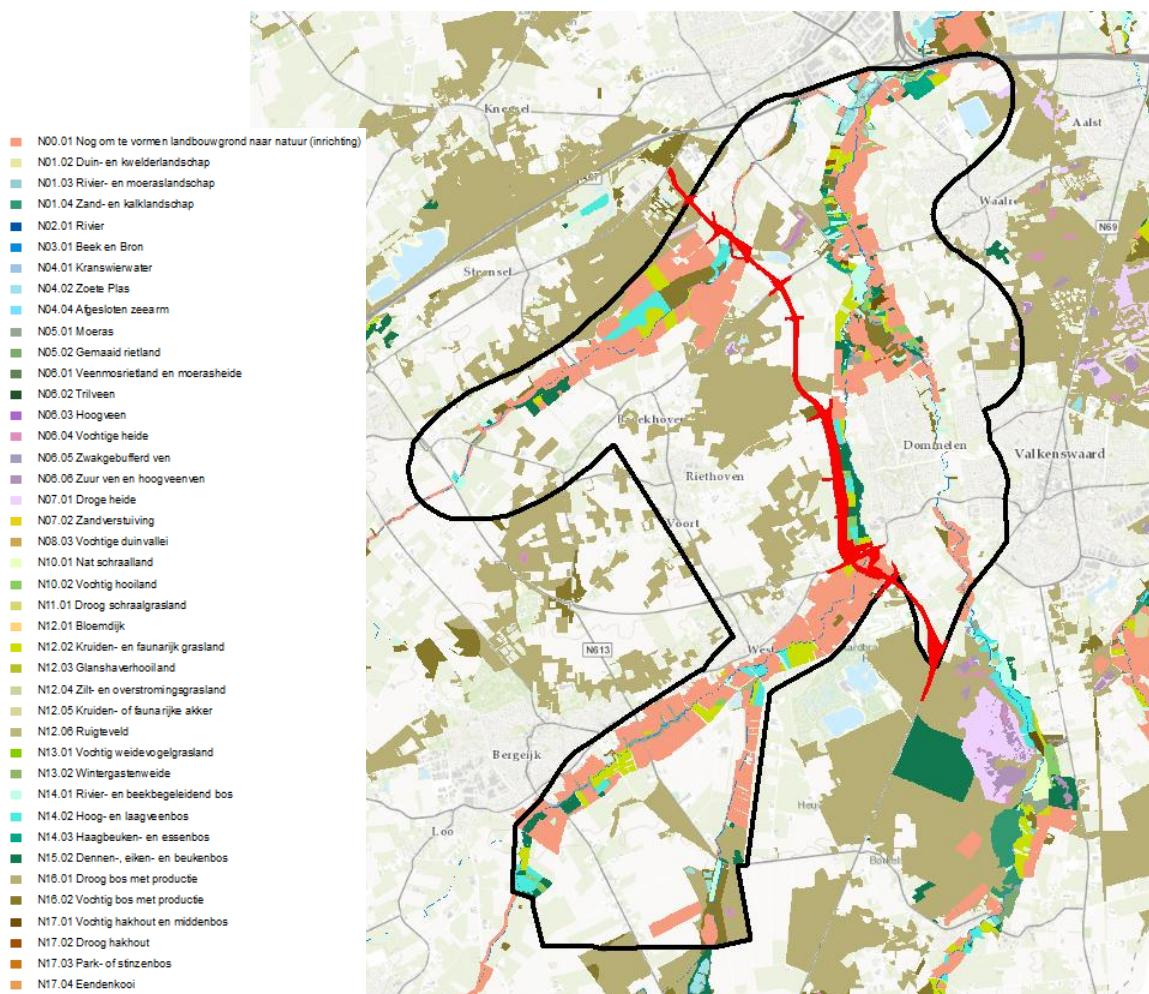
4.3

Zoekgebied Grenscorridor

Met de Gebiedsimpuls wordt ook een ruimtelijke kwaliteitsverbetering gerealiseerd binnen de Grenscorridor. De Gebiedsimpuls richt zich op landbouw, natuur, landschap, water en recreatie. Nadrukkelijk is daarbij gesteld dat deze kwaliteitsverbetering aanvullend is op de verplichte compensatie en mitigatie bij de aanleg van een infrastructurele verbinding.

Binnen het gebied van de Grenscorridor is sprake van een fors areaal niet-gerealiseerde EHS. In figuur 6 is een uitsnede van de beheertypenkaart uit het Natuurbeheerplan opgenomen met hierop het zoekgebied van de grenscorridor weergegeven. In totaal is het oppervlak aan niet gerealiseerde EHS binnen de op figuur 6 weergegeven zoekgebied circa 520 ha. Zoals uit de figuur is af te lezen zijn met name rond de beekdalen nog veel gronden niet ingericht als EHS, deze zijn op onderstaande figuur weergegeven met een zalmkleurig vlak. Deze gebieden zijn in principe geschikt voor de aanleg van compenserende natuur. Bij de realisering van de compensatieopgave wordt bij voorkeur gekeken naar compensatiemogelijkheden binnen de provinciale EHS.

Een belangrijk uitgangspunt in de Verordening is dat de compensatie niet alleen feitelijk maar ook juridisch uitvoerbaar moet zijn. Niet van alle daarvoor in aanmerking komende EHS-gronden binnen het zoekgebied kan dat al gezegd worden. Gedurende de periode van totstandkoming van het PIP en de periode die direct hierna volgt, zet de provincie dan ook in op verwerving van de benodigde gronden, respectievelijk het verkrijgen van een regiefunctie over deze gronden, zodanig dat binnen de planhorizon van 10 jaren de realisatie van de vervangende natuur verzekerd is.

Figuur 6. Zoekgebied Genscorridor, Beheertypenkaart. Natuurbeheerplan 2014

Gezien het grote areaal nog niet gerealiseerde EHS binnen de Zoekzone Genscorridor van circa 520 ha, is op voorhand met zekerheid te stellen dat er ruim voldoende gronden binnen het zoekgebied aanwezig zijn, om aan de 43,47 ha (45,53 ha - 2,06 ha) aan fysieke compensatieplicht te voldoen.

P l a n n i n g

5

De fysieke compensatie van de Keersopperbeemden Zuid wordt in het inpassingsplan gefaciliteerd door het opnemen van de bestemming Natuur. Ook de wenselijke ontwikkeling van het gebied Keersopperbeemden West is in het inpassingsplan opgenomen met de bestemming Natuur, om deze gronden ten tijde van een mogelijke herbegrenzing van de EHS alsnog in te kunnen inzetten als fysieke compensatiegronden.

Gedurende de periode van totstandkoming van het PIP en de periode direct opvolgend zet de provincie dan ook in op verwerving van de benodigde gronden, respectievelijk het verkrijgen van een regiefunctie over de gronden gelegen binnen de zoekzone van de Grenscorridor N69, zodanig dat binnen de planhorizon van maximaal 10 jaren de realisatie van de vervangende natuur verzekerd is.